

Jerzy A. Janik

Martina Heideggera dziwna droga do wielkości

Prace Komisji Historii Nauki Polskiej Akademii Umiejętności 3, 113-114

2001

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Jerzy A. JANIK

MARTINA HEIDEGGERA DZIWNA DROGA DO WIELKOŚCI

1. Geneza tego referatu, a właściwie pokazu filmu, jest następująca. Zwykle na wiosnę każdego roku przebywam w Norwegii. W ubiegłym roku telewizja norweska pokazywała cykl filmów biograficznych poświęconych filozofom. Byli przedstawieni Nietzsche, Sartre i Heidegger. Nie mogłem oglądać filmu o Heideggerze, bo w tym dniu musiałem wyjechać na Święta Wielkiej Nocy do mojej córki do Ameryki. Prosiłem więc o nagranie go na video-tejpie, będąc zachęcony doskonałą wersją filmu o Nietzsche'm. Tak powstała kopia tego filmu, który chcę Państwu pokazać. Partie narracyjne są mówione albo w języku angielskim, albo w niemieckim (większość po angielsku). Napisy są w języku norweskim.

2. Martin Heidegger uważany jest przez niektórych za największego filozofa XX wieku. Ta teza jest oczywiście polemiczna. Żył w latach 1889–1976. Życie poświęcił zastanawianiu się nad problemem *Esse* (*das Sein*), czyli nad zasadniczą tezą metafizyki, którą można sformułować tak: O tym, co *JEST*, orzekamy – *ŻE JEST*, a także *CZYM JEST*. Inaczej mówiąc, chodzi o dychotomię *ESSE* a *ESSENTIA*. Właśnie problem *ESSE* (że jest) nie dawał spokoju Heideggerowi. Głównym jego dziełem jest *Sein und Zeit*. Nie jest moim celem w tym referacie przedstawiać te sprawy. Oddaję głos rarratorom. [Audycja telewizji norweskiej NRK w dniu 12 kwietnia 1999 roku, pt. *Martin Heidegger*. Produkcja BBC].

3. Heidegger uważany jest przez wielu za ateistycznego (agnostycznego) filozofa – mimo katolickiej przeszłości w młodym wieku. Jednak nie wiadomo, jakie były jego myśli na ten temat w latach starości, już po wojnie i po upadku hitleryzmu. Wcześniej jego zachowanie trudno uznać za chlubne. Po jego śmierci i pogrzebie była za niego odprawiona Msza

św. przez księdza Heinricha Heideggera, jego bratanka. Mówiąc o Martinie Heideggerze ksiądz zacytował wyjątek z księgi Jeremiasza: „I rzekłem, «ach, Panie, Jahwe, przecież nie umiem mówić, bo jestem młodzieńcem». Jahwe zaś odpowiedział mi: «Nie mów, jestem młodzieńcem, gdyż pójdziesz, do kogokolwiek cię pošlę, i będziesz mówił, cokolwiek tobie polecę». Czy ksiądz wiedział coś więcej o zakamarkach jego duszy?